

MONTENEGRO

Buvome susitarę, kaip įprastai, susitikti *Montenegro*. Ten ir sėdėjome keturiese, trūko tik Brunò. Lūkuriavome, kol jis ateis. Turėjo jau netrukus pasirodyti. Buvo maždaug ketvirta valanda. Popiečio saulė tingiai dëliojo savo šešėlius abipus nuščiuvusios aveniu. Terasoje, palei baliustradą, buvo tuščia – nieko keisto, tokiu dienos metu visi kas kur mieliau rinkosi šešėlį. Mums pavyko gauti vieną iš paskutinių likusių neužsakytų staliukų po senu išsikerojusiu dervamedžiu – tas buvo beveik neįtikėtina.

Sėdėjome ir laukėme. Mus visus marino saldi, tingi tylą. Tokia stipri ir galinga, kai nebenori ir nebegali ištarti nė žodžio, kai sąmonė skendi svaigiam snauduly, o bet kokios mintys yra nereikalingos, betikslės ir nejudrios, ne,

jų išvis nebelieka. Bet buvo ne vien tyla, buvo kažkas daugiau. Rojus, pats tikriausias rojus. Žiūrėjau į šešėlius, kaip jie mirga ir juda – beformiai ir ištįsę, sukritę it sunkios marškos, nepatikimi ir tokie laikini, ir man lengvai svaigo galva. Jaučiausi tarytum būčiau kažkoks belaikis ir bekūnis – esantis čia ir ne čia, galintis būti bet kur. O gal man paprasčiausiai stigo gyvenimo džiaugsmo, to visa užvedančio variklio? Siautė šiltas vėjas. Jaučiau, kaip jo gūsiai sklandė palei veidą ir aplink kojas. Girdėjau, kaip dulkės ir smulkūs, nurudę, panašūs į akacijų lapai krito žemyn ir spragėjo po retais praeivių žingsniais. Pasigirsdavo tylus traškesys. Visa, kas supo mane, buvo tikras gyvenimas, bet aš pats jaučiausi jame tik šešėlis, jaučiausi netikras.

Džada pūtė saldžius cigaretės dūmus aukštai užvertusi galvą, grakščiai nuleidusi ją ant rotango sosto atkaltės, neatitraukdama akių nuo viršūnėje ant šakų kabančių spygliuotų dervamedžio kamuoliukų. Žvelgiant iš profilio jos žalios akys su juodais vyzdžiais blizgėjo it stikliniai rutuliukai. Noelį akivaizdžiai nuobodžiavo. Beatris susierzinusi sekiojo akimis besiblaškantį padavėją niekaip nesulaukdama savojo espresso. Aš žiūrėjau į smulkutes dulkeles, nugulusias ant stalo paviršiaus, į šalimais besiskleidžiantį raudoną kinrožės žiedą, į Džados akis – į viską drauge ir į nieką konkrečiai. Bruno vis dar nebuvo. Jis gerokai vėlavo.

– Turiu nuojautą, kad jis neateis, – giliai gerklėje užgniauždamas ir nurydamas žiovulį tingiai pasakė Noelis.

Reikėjo pastangų, kad tai ištartum. Ši medumi apsunkusį vidurdienį buvo sunku praverti lūpas. Nė vienas iš mūsų nieko jam neatsakė. Ateis ar neateis – jautėmės pernelyg pavargę, kad apie tai net galvotume. Sėdėjome, ir tiek. Nuovargis, apatiškas nuovargis ir abejingumas – štai ką kiekvienas jautėme. Bet ne vien jis – buvo kažin kas didesnio, kur kas galingesnio už mus, sakyčiau, tarsi koks viso amžiaus nuobodulys buvo giliai užvaldęs mus. Netikėtai man prieš akis iškilo atskiri žmonijos istorijos fragmentai: maščiau apie didžiąsias civilizacijas – egiptiečių, šumerų, akadų, savo laiku iš esmės keitusias žmonių likimus, regėjau su įkarščiu statomas piramides, atliekamus šventuosius ritualus, paslapčia kėslingai kuriamas monarchijas, mirstančius žmones – jaučiau tą nenugalimą žmonijos aistrą, liepsnojusią visais laikais, tą amžinąją variklį, ir jaučiausi apgailėtinais. Noelio žodžiai buvo ištarti tik tarp kitko – jis ir pats buvo visiškai apimtas apatijos. Sunėręs abiejų rankų pirštus iškėlė jas virš galvos patogiai atsišliedzamas savo krėsele ir užsimerkdamas.

Dabar du tūkstančiai dvidešimt pirmieji, birželis, vasara, ketvirta valanda popiet. Mes sėdime *Caffe Montenegro*, laukdami Bruno, ir tai yra viskas. Šią akimirką, ko gero, tik tai mus ir sieja – nors iš tiesų būdami skirtingi esame tokie panašūs: belaikiai, bežemiai keliautojai, netekę savosios Itakės, klajojančios sielos.

Na, galbūt išskyrus Džadą. Ji studijuoja klasikinę filologiją ir savo gimtąją – italų – kalbą. Kaskart pasirašo

Giada – itališkai jos vardas reiškia nefrito augalą. Jis labai jai tinka, nes jos akys žalios, Dievas mato, tokios pat žalios kaip nefritai. Tai dėl to, kad mano motina britė, kaskart pasitaikius progai primena Džada ir juokiasi, neva norėtų apginti savo itališkas šaknis. Vardą jai išrinko tėvas italas. Bet niekam tai nerūpi, be to, vešlūs juodi plaukai, švelnaus terakotos atspalvio oda ir žalios akys – neįtikėtinas derinys. *Giada, giada* – kažkodėl man norisi kartoti kaip mantrą, liežuvis suka ir suka jos vardą kaip magišką ratą, bet kai šalia Beatris, tai darau vien mintyse.

– Esu buvusi Anglijoje ir Šiaurės Velse, – prisimena ji. – Pernelyg... atšiauru.

Negaliu įsivaizduoti Džados Šiaurės Velse, tai neįmanoma. Jos oda dvelkia mandarinų ir dumplinių aromatu – tokiu šiltu ir svaigiu, pereinančiu į gilų saldumą, tokiu temdančiu protą, kad, rodos, pati Džada yra vien kvapas, oras, ji neturi kūno, panorėjęs galėčiau įkvėpti ją visą ir neiškvėpti. Man taip atrodo. Bet aš bijau. Baisu ką nors visą laiką nešiotis savyje taip giliai ir nepaleisti, tai akivaizdi rizika. Nesu pasirengęs kuo nors rizikuoti, tiksliau – nė nemoku to daryti. Lai visą laiką būna vasara, šiandien, rytoj ir tiek, kiek man skirta gyventi, nes vasara yra tai, kuo niekad neprivalai rizikuoti, neprivalai rinktis ir atsisveikinti, vasara yra ne laikas, o būseną, opijus, cirkuliuojantis kiekvieno iš mūsų kraujyje. Taip, tai tiesa. Dėl to aš esu ne tik aš, esu Džada, Noelis, taip pat ir Beatris. Netgi Bruno, kurio vis dar nėra. Mes visi esame

viena būtybė. Ir ši popietė su ištuštėjusia avenu – taip pat esu aš, iki skausmo, iki amžinybės, nors nei viena, nei kita iš tiesų man nieko nereiškia, nesu prisirišęs prie vietų ir negyvenu prisiminimais. Ką iš tiesų žinau apie save?

Gimiau pačioje šio amžiaus pradžioje, brėkstant jo aušrai. Vaikystės prisiminimai labai menki, jų turiu nedaug. Teisingiau pasakius, jie neryškūs. Vienas po kito nuomojami būstai ir kaleidoskopu atmintyje prasisukantys svetimi namai, kambariai, baldai ir garsai už sienų nieko nereiškia. Nieko ir neišliko. Nepamenu net savo drabužių, kuriais vienu ar kitu metu vilkėjau. Tai sakau todėl, kad esu girdėjęs žmones sakant: tada aš vilkėjau tą ir tą, gerai prisimenu. Jokių mielų smulkmenų, niekučių, prie kurių vaikai linkę prisirišti ir jų ilgėtis. Kaip dabar suprantu, mano tėvai susitiko visiškai atsitiktinai, man gimus dar bandė kartu pagyventi, bet statomi bendro gyvenimo pastoliai buvo labai jau netvirti, kad atlaikytų sunkų gyvenimo šeimoje karkasą. Ar jaučiu jiems dėkingumą už tai, kad bent pabandė? Nežinau, tiesą sakant, man tas pats. Už ką tikrai esu jiems dėkinga – tai už tas ilgas gastroles po visą Europą, kuomet mane palikdavo močiutei. Apsigyvendavau pas ją mėnesiui ar dviem. Galbūt ji net nebuvo tikra mano močiutė, nes taip ir negalėčiau pasakyti, kurio iš tėvų motina ji buvo. Gal tai tebuvo kurio nors iš jų pažinota senyva moteris, panašaus amžiaus kaip ir jų motina, bet tai nesvarbu. Toji sena moteris buvo mano namai, mano „aš“ ir visa, kas su tuo susiję.

Dabar žinau, kad kvapai ir žodžiai yra siūlas, vedantis mus iki amžinybės. Ir močiutė, verdanti obuolienę. Viena po kito mediniu šaukštu lėtai sukdama apskritimus puode, ji pakreipia galvą, kad pasižiūrėtų į mane, pasistiebusi ant mažos kėdutės, ir šypsosi – lūpos primena sudžiūvusią obuolio riekelę. Į mane plūsteli šiluma – garuojančio kvapo, akių, lūpų, negaliu jos sulaikyti. Ji suka ir suka tuos magiškus ratus, puodas kunkuliuoja ir gurgsi, masė tirštėja, saldumas bręsta. Ji daro tai tyliai ir ramiai, kasmet, kaip eina gyvenimas. Ramūs, bet tikslūs ir sinchroniški jos rankų judesiai mano yra išmokti mintinai, įsirašę giliai atmintyje, kažkokioje slaptoje patikimoje laikmenoje. Jie byloja apie tai, kad niekas nepasikeis, neišnyks, kad šio laiko, kada esu šalia jos ir su ja, neišdraskys joks išorinio pasaulio chaosas. Galiu nekrūpčioti ir nieko nebijoti. Ji maišo ir maišo, šaukštas suka ir suka savo vieną amžinąjį ratą, mano smegenys panyra į saldžią klampią hipnozę, aš palengva prisnūstu, raumenys atsipalaiduoja, akys užsimerkia.

– Po velnių, jis tikrai vėluoja.

Noelis atsidūsta ir prisimerkia. Jam nuobodu, bet kartu negali atsikratyti kamuojančių minčių. Aš tai žinau. Iš tiesų jis negalvoja apie Bruno. Žinau, apie ką jis galvoja, nuolat ir be atvangos. Jis norėtų parašyti knygą ir ta mintis jį stačiai apsėdusi, bet bėda ta, kad niekaip neįstengia išgryninti pirminės idėjos. Savo užmoju jis pasidalino su keletu didesnių leidyklų ir visos susidomėjo. Bet to

neužtenka. Svarbiausia turėti idėją, kaip susitarę tvirtina jam visi leidėjai, kai tik turėsite idėją... Mes net galėtume ją nupirkti, ir už gerus pinigus. Jums neteks vienam vargti, galėtų pagelbėti profesionalas. Tik duokite idėją. Tai gi – idėja yra visa ko pamatas, inspiracija ir tikslas. Visa, kas buvo sukurta šiame pasaulyje, gimė iš idėjos. Kai turėsi idėją, kai ją pačiupsi, toliau viskas eisis kaip sviestu patepta, brolyti. Bet čia ir visa problema. Noelis nežino, apie ką norėtų rašyti. Idėjų tiek daug, jos sklendo visur, bet yra susiliejančios su aplinka, visiškais nematomos. Jos nepavaldžios jam, dėl to jaučiasi bejėgis ir apatiškas. „Nagi, gerai pagalvok, – prieš keletą dienų užsimojo padėti jam Beatris. – Juk neturėtų būti sunku. Pavyzdžiui, ką prisimeni iš vaikystės?“ „Nieko neprisimenu, – purto galvą Noelis, – nėra jokių prisiminimų.“ Ir tai nieko keista, jam taip pat teko būti vėtomam ir mėtomam, dažnai keisti gyvenamąją vietą. Kur tik neteko gyventi. Gal dvidešimtyje skirtingų šalių, todėl nė vienos iš jų ir neprisimena. „Pavyzdžiui, aš visada prisimenu traukinius, – sako Beatris. – Tepaluotus bėgius ir įkaitusios alyvos kvapą.“ Jis purto galvą. Beatris prikanda lūpą. Kurį laiką tyli, o pasakui kilsteli galvą ir entuziastingai pareiškia: „Viskas bus gerai, pamatysi. Esi labai talentingas. Žinai, ko sieki. O aš, pavyzdžiui, dar visai nežinau, ką norėčiau veikti gyvenime, visiškai.“

Tokia Beatris man juokinga, o prisiminęs tuos žodžius, kažkodėl pajuntu jai panieką. Taip, jaučiu panieką

Beatris ir neketinu jos užgniaužti. Nors ir pats niekuo nesu geresnis, nesu nieko reikšmingo nuveikęs. Keletas dainų ir pirmasis išleistas albumas, už kurį negavau nieko, jokio honoraro, nes įrašų studija ir taip nenoriai prisiėmė atsakomybę dėl atlikėjo debiutanto ir visos su juo susijusios rizikos. Tebūnie toks tramplino tiltelis, bet toliau tik nuo jūsų paties priklausys, kuo tapsite. Aš viską suprantu. Turėčiau stengtis, kad tapčiau populiariu atlikėju. Turėčiau padaryti viską, kad toks tapčiau. Įgyti daugiau sekėjų. Rengti nemokamus nišinius koncertus, į kuriuos susirinktų keista publika ir vietinė bohema. Bent jau duoti pirmąjį savo interviu – kuo pasirūpino mano įrašų studija. Bet neįstengiu galvoti apie nieką, tik apie šį vidurdienį, šią valandą, subyrančią mano delnuose į minutes, į akimirkas, kurias skaičiuoju vieną po kitos Džados blakstienoms nusileidžiant žemyn, už kurių pasislepia žali stikliniai rutuliukai. Žinau, nujaučiu, kad tai nėra gyvenimas, bet jaučiuosi toks apsunkęs ir apsvaigęs, kad vargiai žinau, kas esu, neturiu jokių minčių, o tuo labiau idėjų.

Taigi galbūt Noelis čia visai niekuo dėtas. Jo prisiminimai mai taip pat. Gal jų, idėjų, tiesiog nėra, jos visos jau išgaudytos, seniai įkliuvusios į Didžiosios Sąmonės tinklus, ir aplink mus tvyro vien tuštuma, toks egzistencinis vakuumas. Nebėra kuo nustebinti, nes pasaulis paprasčiausiai išsimagnetino. Dėl to ir aš, ir Noelis jaučiamės įstrigę. Tai ne mūsų kaltė.

– Kartais per vieną dieną gali priimti visus sprendimus, – staiga mums besėdint sako Džada. Lyg atliepdama tokioms vidinėms mintims. Greičiausiai ji turi galvoje Angliją ir Šiaurės Velsą, nes neatrodo, kad galvotų apie Noelį arba mane ar mus ištikusią krizę. Juokauja, o gal kalba rimtai.

Noelis vėl giliai atsidūsta ir visu kūnu išsitempia krėsle mankštindamas sustingusius raumenis.

– Taip, taip, – tyliai patvirtina ji lyg jam, lyg pačiai sau, – kartais per vieną dieną, per vieną akimirką...

Nuo jos žodžių man keistai smilkteli, net pereina virpuly, o juk to neturėtų būti. Aš lyg ir esu su Beatris, o Džada – su Noeliu. Bet ką gi tai reiškia – būti kartu? Ko gero, būtų sunku paaiškinti. Jeigu tai reiškia ilgesį, tai Beatris aš nesiilgiu. Išsiliedamas joje kaskart pajuntu švelnų liūdesį ir dėkingumą – tai viskas, ką galėčiau pasakyti. Beje, ji niekados nėra klaususi, ką jai jaučiu. Kažin ar jai tai apskritai rūpi. Kažin ar iš viso verta apie tai kalbėtis. Dabar du tūkstančiai dvidešimt pirmieji, vasara. Mes kalbame visomis pasaulio kalbomis ir numirštame niekad nematytame krašte, per mus srūva ne kraujas, o išdistiliuotas religijų, papročių ir vertybių vanduo. Mes – beveidžiai ainiai, mūsų protėviai, pažvelgę į mus, neatpažintų nieko sava. Mes brendame per pasaulį – plokščią ir lygų kaip laukai, ištuštėjusį nuo jausmų ir žodžių. Visko yra per daug. Arba nėra nieko. Tokia tuštuma kaip dykuma, kuri tave užgriūva, perpildo, apsvaigina, tu panyri į ją, sutampi su ja

pats, pasiduodamas tokiai būčiai, jos kasdienybei. Dievas mato, kaskart skausmingai bandau atrasti ką nors naujo, kas sukrėstų, pažadintų ir įkvėptų – žvelgdamas į Beatris garbanas, sklaidymą jos viršugalvyje, į auštantį už lango rytą, savo raudona ietimi smeigiantį jai kažkur tarp krūtų, bet visada viskas yra taip pat, visiškai taip pat, nejaučiu jokio nerimo ar jaudulio, jokio ilgesio, nieko. Dar suvokiu, kad lyg ir turėčiau visa tai savintis – jos plaukus, odą ir lūpas, tai yra jausti, kad visa tai priklauso man, bet nesisavinu. Nė kiek.

Pagaliau paduoda skrebučius ir espresą Beatris.

– Jis neateis, – sako Noelis.

*

– Labas rytas! – prisiartinusi Beatris spirtelėjo man koja kažkur po saulės rezginiu ir aš susiraukiau. Jos baltos nuogos šlaunys (vilkėjo vien marškinius) man priminė vaškinės mergaitės kojas muziejuje. Neįsisižiūrėjau į eksponato kortelę, tad neprisiminiau, kuo ji vardu. Tiksliau – kieno vardu ji buvo pavadinta. Gal Beatris?

Smiliumi ji palietė man lūpas.

– Ei, vakar buvai kitoks.

– Koks?

– Labai skubėjai.

Nieko neatsakiau. Ji apsisuko ir pirštų galais nutipeno prie baro. Ten stovėjo pora raudonojo vyno butelių,

vienas tekilos, keletas citrinų ir apelsinų. Taip pat pora taurių nuo vakar. Gėrėme vyną. Ko gero, tik jį. Labai abejotina, ar būtum radęs dar ko nors valgomo. Į parduotuvę nėjau gal jau tris dienas. Nueisiu šiandien. Reikia nupirkti sūrio, duonos su rozmarinais, konservuotų pupelių, makaronų.

Beatris nekreipė į tai dėmesio. Velnias, dėl šito man ji patiko. Kad niekada į nieką nekreipė dėmesio, nesigilino, neanalizavo. Turėtų būti lengva gyventi su tokiu žmogumi. Beveik keturi mėnesiai kaip nuomojuosi šį butą (langai su visad atvertomis medinėmis langinėmis, aukštos lubos su gipsiniais lipdiniais ir sietynas su stiklo varvekliukais) iš orios senyvos *madame*, bet jai, kaip ir man, visai netrukdo, kad kartais čia dingsta elektra, o artimiausia maisto prekių parduotuvė yra už kelių kvartalų. Pastaruoju metu Beatris dažnai pasilieka čia nakvoti. Galbūt net praleidžia daugiau naktų pas mane nei savajame kambaryje A. gatvėje. Tačiau akimis sekiodamas ją, vaikščiojančią šen bei ten, lengvabūdiškai ir koketiškai besistaipančią, besimaivančią, spragsinčią pirštais ir neva šokančią kažkokiu vien jai girdimos muzikos ritmu, suvokiu, kad ir vėl išgyvenu tą patį jausmą, iki kaktumo varginantį nuobodulį, nuo kurio apima depresyvus bejėgiškumas vien dėl to, kad suvoki, jog visi tie judesiai ir daiktai, kuriuos liečia jos pirštai, yra vienas tūkstantinis atsikartojimas, nevedantis į niekur kartotinis, nuo kurio gali pamažu išprotėti. Vakarykštis pasaulis, aš gyvenu

vakarykščiame pasaulyje, nuo kurio jaučiuosi pavargęs, išsekęs. Vakarykštis yra ir jos kūnas, bet niekuomet neišdrįsčiau jai to pasakyti.

– Renkis, – apsukusi ratą ji vėl spirtelėjo man į šoną. – Juk po trijų valandų susitinkame *Montenegro*. O tavęs dar laukia interviu. Iš Bruno – nieko?

Abejingai papurčiau galvą, nors į telefoną dar net neturėjau progos dirstelėti.

– Ot velnias.

Iš tiesų – keista, kad jis taip ir nepasirodė. Prisiminiau jo pablyškusį veidą, kai paskutinį kartą matėmės, atrodo, tai buvo prieš trejetą dienų, kietai suspaustas lūpas ir tamsius šešėlius paakiuose, ir dabar jis pažadino manyje keistą liūdėsį, nejauką ir nusiminimą. Tą kartą jis beveik neištarė nė žodžio, sėdėjo sunėręs rankas ir žvelgė į mus. Beatris, kaip visada, kažką tarškėjo, kažką apie Algarvę, ten esąs išpūdingas uostas, taip, ji minėjo būtent uostą, bet daugiau nieko nepamenu. Jo skvarbus žvilgsnis sustodavo tai ties ja, tai ties manimi, jis pasukdavo galvą į Noelį ir į Džadą. Tą žvilgsnį aš jau buvau matęs. O taip, buvau – saldus ir svaigus kvapas, lėtai sukami apskritimai. Tačiau tą kartą jam sėdint priešais aš nieko nepajutau. Bet dabar – dabar prisiminus tą jo žvilgsnį mane stipriai permelkė kažin koks pernelyg aiškus jausmas.

– Nagi, eime, – tarė Beatris.

Kaip visada, kaip visada. Kaip ir kiekvieną dieną – *Montenegro*. Ši kartą įsitaisome prie baliustrados. Skraido kažkokie vabzdžiai. Šmėkščioja mums pro akis tarytum maži blyksniai. Beatris pamoja padavėjui. Šilta. Dar tik pusiau-dienis, o jau juntamas karštis.

– *Ciao!* – pasisveikina Džada. – Sveiki! – ir pasilenkusi pakšteli mus kiekvieną į abu skruostus. Dvelkteli šiltas mandarinų ir dumplinių aromatas. Apatinė nata – slyvų. Mano pirštai tvirtai suspaudžia servetėlę.

– Kaip tavo interviu? – iš karto klausia Džada.

Gūžteliu pečiais.

– Puikiai! – už mane atsako Beatris. – Jį pavadino ieškančiu savojo balso. Ieškančiu savęs.

Aha, vadinasi, ji ši bei tą girdėjo. Iš tikrųjų tai beveik visą mūsų pokalbio su žurnalistu laiką praleido šalimais buvusioje parfumerijos parduotuvėlėje ir prisiartino tik reikalui einant į pabaigą. Buvo telikę vos pora klausimų. Jei atvirai – džiaugiausi dėl to, nes Beatris pernelyg dažnai pajunta norą visus reikalus imti į savo rankas, bijojau, kad ir šįkart taip nenutiktų. Iki tol mudu ramiai šnekučiavomės – apie mane, apie muziką, nepasakyčiau, kad buvo kas nors ypatingo nei šiaip paprastas dviejų žmonių pokalbis. Tasai žurnalistas nesukėlė man jokio ypatingesnio jausmo ar įtampos (visgi pirmasis interviu!), neatrodė kažin kuo įdomus ar originalus, kaip galbūt buvau linkęs tikėtis, mudu tiesiog pasikalbėjome. Šalia mūsų klestelėjus Beatris

perėjome prie apibendrinimų. Baigdamas mūsų pokalbį jis palinkėjo man ieškoti savojo balso. „Nuostabu! – net spygtelėjo iš savo vietos Beatris. – Kaip nuostabiai pasakėte, ak!“

– Nuostabu, – pritaria Džada. – Kai išgarsėsi, juk nepamirši mūsų pakviesti į savo koncertus? Kur nors Romoje ar Milane.

Vypteliu bandydamas išspausti šypseną. Kodėl man sunku užsikrėsti tokiu entuziazmu kaip jos? Ir Beatris akys dega. Ji vis prisimena tą žmogų, žurnalistą, ak, ji nepamiršianti jo niekada. Šitaip pasakyti – kartais išgirsti žodžius, kurių lauki visą gyvenimą. Mane tai nervina. Ji mane nervina. Noelį galbūt dar labiau. Ieškoti savojo balso – tik pamanyk! Jo kietai sukąsti žandikauliai virpa, ir visai ne dėl to, kad kramto anakardžius su griliažu. O dar ir Bruno nėra. Jo taip ir nėra.

Mane apima kažkoks siaubas, įniršis, pyktis, aš nebegaliu valdytis ir pratrūkstu čia pat:

– Aš žinau, jaučiu, kad visa tai yra giliai manyje! Tiesiog kartais atrodo, kad kažkas nutraukė stygas – visas, ir aš nebegaliu groti, daugiau nebegaliu, nieko nebegaliu! Galva pilna žodžių ir jausmų, net ašarų, o nieko nebegaliu. Toks baisus jausmas!

Užsikertu, nutraukdamas savo ilgą keistų minčių virtinę. Džada tyli įdėmiai žvelgdama man į akis. Jose švytčioja žalios kibirkštėlės. Ji tyliai atsidūsta.

– Nepanašu, kad ir šiandien jis ateitų, – nustėrusi sako Beatris. – Esu beveik tikra, kad ir vėl nepasirodys.

Ir mus apsiaučia tyla. Toji saugi būseną, mes atsiduodame jai, panyrame į ją su juntamu palengvėjimu. Eina valandos, o mes vis dar tebesėdime *Montenegro*, nors kava seniai išgerta ir anakardžiai su griliažu sutriaukšti. Karštas vėjas tvilko man odą. Muša prakaitas. Mano lūpos sukepusios, burna išdžiūvusi. Laukiu, kada baigsis ši kančia – toji tyla, vėjo gūsiai, juodai akinanti saulė, deginąs odos karštis. Dar pusvalandis, dar valanda.

– Ką gi, gal jau vertėtų... – pirmoji ištaria Beatris.

Ji pliaukšteli sau per kelius ir pakyla eiti. Tasai jos pliaukštelėjimas suveikia it mūsų hipnozės seanso nutraukimas. Džada paseka jai iš paskos. Netgi aš – ir aš atsitiesiu iš savosios vietos jausdamas keistą išsilaisvinimą, bet kartu ir instinktyviai paklusdamas neišvengiamybei, pasyviai susitaikydamas su aštriai juntama netektimi, nors kokia ir kieno – sunkiai galėčiau įvardinti.

Tačiau Noelis lieka savo vietoje. Per visą šį laiką jis neištarė nė žodžio. Net nepakėlė galvos.

– Jūs eikit, – mosteli mums ranka. – Aš čia dar pabūsiu. Pasėdėsiu šiek tiek, luktelėsiu jo. O gal...

*

Nebeliko jokių abejonių – jis išvyko. Staiga ir su niekuo iš mūsų neatsisveikinęs. Traukiniu ar lėktuvu – niekas nežino, bet tai galų gale visai nesvarbu. Neaiškiai minėjo norįs aplankyti kažin kokią provinciją Pietų Portugalijoje.

Atrodo, kad ten. Lyg ir iš „A“ raidės, greičiausiai bus Algarvė. Juk ten laukia pats nuostabiausias uostas. Bet iš kur aš tai ištraukiau? Negi tikrai girdėjau jį tariant šį pavadinimą? Kaip gyvas, ne, negirdėjau. Galbūt jį ištarė Noelis, Džada ar Beatris? Tikriausiai kuris nors iš jų, kitaip negali būti.

Negaliu neigti, jaučiau slogią netektį. Mane tarytum kas sugniuždė iš vidaus. Tai nebuvo gili simpatija ar stiprus prisirišimas prie to žmogaus – ne tai, tiesiog aš pirmą kartą išgyvenau netektį. Kartu su juo pasitraukė dalelė manęs, tas žmogus nusinešė ją į tik jam žinomus pasaulius – ir man buvo baisu. Vėliau aš smulkiai prisiminiau visą mūsų drauge praleistą laiką, visas tas nebylias būsenas, kurios tuo metu man neatrodė svarbios nei reikšmingos. Suvokiau, kad pernelyg daug atidaviau savęs, o tas žmogus susirinko mane ir nusinešė nežinia kur. Galbūt mudu dar kur nors kada nors susitiksimė. Esu beveik tikras, kad atpažinčiau jį. Tiksliau – mane, ko gero, pernelyg stipriai persmelktą tas aštrus liūdesio ir nejaukos jausmas vos jam prisiartinus. Bet dabar – dabar mane kaip niekad skaudžiai drasko tokia gili neviltis, kad negaliu ištverti.

Kodėl aš čia? Kas toks esu? Iš kokio pasaulio atvykau ir ko čia ieškau? Savojo balso? Veido? Ar tai nėra beprasmiška, apgaulu, juokinga? Ką veikiu čia kiekvieną dieną? Ar tai mano šios gatvės, ši aveniu, mažos kepyklėlės ir arbatinės, toji batsiuvio kiaurymė su išblukusia iškaba ir krintantys dervamedžio vaisiai – visas šis vakarykštis ir

amžinasis pasaulis, sustingęs vietoje ir nejudantis į niekur? Ir moteris šalia manęs – toji šatenė, liauno kūno ir žibančių akių, baltomis vaškinėmis šlaunimis, kurias seku kaip radarą – ar toli taip nueisiu, ar nueisiu iki savo senatvės? Ar toks apskritai yra tikslas? Aš nežinau. Nes esama kažkokio vieno didelio skausmo, juo persmelkto nusivylimo, netekties ir laikinumo, tos būties, šnabždančios apie beprasmybę, kurią primindamas kaskart šnerves persmelkia šiltas ir kvapnus aromatas.

– Ša, ša, miegok, miegok... – senos raukšlėtos rankos supa mane ir klosto, užtempia languotą vilnonį apklotą iki pat ausų, visiškai bejėgis aš įkniumbu į jo tamsą ir užsimerkiu. – Miegok, vaikel, miegok, tau prieš akis visas gyvenimas...